

Agencija za prostorno planiranje i urbanizam Republike Srbije
Sekretarijat za urbanizam i građevinske poslove
Kralja Milutina 10a
11000 Beograd
Republika Srbija

PREDMET: Javni uvid u Prostorni plan područja posebne namene Nacionalnog fudbalskog stadiona – IV faza

Oglašavanjem na veb stranici Grada Beograda (11. februara 2025. godine), objavljeno je da Javni uvid u predmetni Nacrt plana traje 15 dana (od 10. do 24. februara). Osim trajanja javnog uvida, smatramo i da su ostale okolnosti u kojima se obezbeđuje učešće građana u donošenju predmetnog plana u suprotnosti sa načelom javnosti koje naš zakonski okvir prepoznaje.

1) Tretman Prostornog plana područja posebne namene Nacionalnog stadiona kao faznog planskog dokumenta, omogućilo je izbegavanje obaveze da se planska rešenja predstavljaju na ranom javnom uvidu, kao jednom od dva uvida javnosti, propisana članovima 45a i 50 Zakona o planiranju i izgradnji ("Sl. glasnik RS", br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon, 9/2020, 52/2021 i 62/2023). Naime, rani javni uvid održan je samo za I fazu predmetnog plana, iako je ona sadržala tek manji deo obuhvata koji je predstavljen u IV fazi. Rani javni uvid održan je od 16. do 30. aprila 2019. godine, predstavljajući javnosti predlog plana koji je obuhvatao sledeće namene: saobraćajne površine, površine za infrastrukturne objekte i komplekse, vodne površine, zelene površine i površine za sportske objekte i komplekse (nacionalni fudbalski stadion i prateći sportski objekti) na površini od oko 114 ha. U narednim fazama dodatno su planirane infrastrukturne i saobraćajne površine, izložbeni kompleks EXPO 2027 (izložbeni prostor, prateći smeštajni kapaciteti i prateći komercijalni sadržaji), kao i tematski park, obuhvatajući površinu od čak 813ha. Međutim, ni jedna od ovih faza nije prošla rani javni uvid, već je javnost imala samo 15 dana da se upozna sa novim planskim rešenjima.

2) Uprkos pravilu određenom članom 50 Zakona o planiranju i izgradnji, u kome se navodi da javni uvid traje 30 dana, Zakonom o posebnim postupcima radi realizacije međunarodne specijalizovane izložbe EXPO BELGRADE 2027 ("Sl. glasnik RS", br. 92/2023), posebno članom 4, javni uvid je skraćen na 15 dana. Za planove koji su od nacionalnog značaja (Zaključak Vlade Republike Srbije br. 351-5082/2022 od 30. juna 2022. godine), što znači da se prepoznaje da će njegovi efekti značajno uticati na celo društvo, neophodno je obezbediti dovoljno vremena da se svi građani upoznaju sa kompleksnim sadržajem plana i da mogu na njega i da reaguju. Stoga smatramo da skraćivanje javnog uvida direktno ugrožava mogućnost da javnost učestvuje u donošenju plana.

3) Nadalje, zakonom propisana javna prezentacija planskog dokumenta, zakazana za 14. februar 2025. godine sa početkom u 11 časova, u zgradi Gradske uprave, de facto nije održana, zbog toga što je od strane predstavnika naručioca plana (Agencija za prostorno

planiranje i urbanizam) prekinuta ubrzo nakon početka. Ovim je prekršena zakonska obaveza da se predmetni Nacrt predstavi javnosti, te nije moguće smatrati da se celokupni javni uvid održao u zakonom propisanim okvirima.

4) Dokumentacija u vezi sa predmetnim planom koja je na javnom uvidu, nije kompletna, niti pristupačna široj javnosti. Pre svega, objavljeni su samo tekstualni i grafički deo plana, dok je u potpunosti izostavljena prateća dokumentaciju plana, i time onemogućila javnost da ostvari potpuni uvid i razumevanje predloženog planskog rešenja. Takođe, u grafičkom delu dokumentacije teritorija plana je sasvim nepotrebno podeljena na čak 13 delova (različiti fajlovi koji nisu ujednačeno formatirani), te je neizvodljivo sagledati obuhvat plana u celini.

5) Konačno, s obzirom da se organizuje javni uvid u poslednju u nizu *faza* predmetnog plana, potpuni uvid u plansku dokumentaciju i mogućnost razumevanja planskih rešenja predloženih u poslednjoj fazi zahtevaju i uvid u ukupnu dokumentaciju svih već usvojenih prethodnih faza, što nije dostupno javnosti. Tekstualni delovi prethodne tri faze plana su nakon usvajanja objavljeni u Službenom glasniku RS, ali grafički delovi nisu dostupni javnosti. Prema Zakonu o planiranju i izgradnji (član 43) celokupna dokumentacija svih usvojenih planskih dokumenata u državi mora biti objavljena i dostupna javnosti na Centralnom registru planskih dokumenata. Premda ovaj registar, u nadležnosti Agencije za prostorno planiranje i urbanizam, nije u funkciji već skoro tri godine, celokupna dokumentacija usvojenih faza predmetnog plana mogla je biti objavljena na svom veb sajtu Agencije - to, međutim, nije bio slučaj.

—

Imajući sve ovo u vidu, smatramo da ovakvo derogiranje minimalnih zakonskih standarda učešća građana u procesu usvajanja planova, a posebno plana od nacionalnog značaja, nije u skladu sa načelom učešća javnosti iz člana 3 Zakona o planiranju i izgradnji, kao i načelom javnosti i partnerstva iz člana 3 Zakona o planskom sistemu ("Sl. glasnik RS", br. 30/2018) koje podrazumeva da se prilikom utvrđivanja javnih politika vodi računa "da se omogući ostvarivanje pojedinačnih pravnih i drugih interesa *svih* zainteresovanih strana i ciljnih grupa" i *Obavezom sprovođenja konsultacija u svim fazama izrade dokumenta javnih politika* koja je obrazložena u članu 34 istog zakona.

S obzirom da je proces usvajanja svih prethodnih i IV faze predmetnog plana, dakle, u suprotnosti sa zakonom i dobrom praksom učešća građana u proceduri donošenja planova, ova planska rešenja nemaju legitimitet. To će isto važiti za sve eventualne naredne faze, ukoliko procedura ne bude drastično izmenjena. **Stoga smatramo da treba da se zaustavi izrada predmetnog plana i njegove faze IV, kao i da se donese odluka o prestanku važenja predmetnog plana i sve tri njegove prethodne faze.**

(ime i prezime podnosioca)

(adresa)

(e-mail adresa)